

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Фома авыл жирлеге Советы

КАРАР

15 ноябрь 2019 ел

№ 92

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының «Фома авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында»гы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлеге» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Фома авыл жирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турында Нигезләмәне расларга (1 нче күшүмтә).

2. Түбәндәге каарларны үз көчен югалткан дип танырга:

-Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлеге Советының 2010 елның 15 апрелендәге 37 номерлы «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» каары

- Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлеге Советының 2016 елның 10 июнендейге 28 номерлы «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлеге Советының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Фома авыл жирлеге» муниципаль берәмлекендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2010 елның 15 апрелендәге 37 номерлы каарына үзгәрешләр керту туринда» каары.

3. Элеге каарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга.

4. Элеге каарның үтәлешен контролъдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Фома авыл жирлеге
Советы рәисе

Р.Х. Абдрахманов

АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

Статья 1. Әлеге Нигезләмә белән җайга салына торган хокукий мөнәсәбәтләр һәм аларның хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, авыл жирлеге Уставы нигезендә эшләнде, әлеге нигезләмә шулай ук авыл жирлеге бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору барышында, шулай ук муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру һәм авыл жирлегенең муниципаль бурычы белән идарә итү барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2. Авыл жирлеге бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка актлары, муниципаль хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Статья 2. Төшөнчәләр һәм терминнар

1. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшөнчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәдә кулланыла.

Статья 3. Бюджетның хокукий рәвеше

1. Авыл жирлеге бюджеты (алга таба - жирлек бюджеты) авыл жирлеге Советы карары рәвешендә эшләнә һәм раслана (алга таба – жирлек Советы).

2. Авыл жирлеге муниципаль берәмлеге бюджеты чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

3. Бюджет проектын формалаштыру Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган жирлек советының хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек Советының жирлек бюджеты турындагы карары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә һәм, әгәр жирлек бюджеты турында карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Статья 4. Бюджет процессы принциплары

1. Авыл жирлеге бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясе бюджет системасының бердәмлеге;

- Россия Федерациисе бюджет системасы бюджетлары арасында бюджетлар кытлыкларын финанслау керемнәрен, чыгымнарын һәм чыганакларын бүлү; бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- Россия Федерациисе субъектларының, муниципаль берәмлекләрнең бюджет хокуклары тигезлеге;
- бюджет кытлыкларын финанслау чыганакларының, керемнәрнең һәм чыгымнарының чагылышы;
- жирлек бюджеты баланслылығы;
- бюджет чараларын куллануның нәтижәлелеге һәм нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарын гомуми (жыелма) каплау;
- ачыклык;
- жирлек бюджетының дөреслеге;
- бюджет акчаларының адреслары һәм максатчан характеристы;
- бюджет чыгымнарының ведомство буйсынуы;
- касса бердәмлеге.

Статья 5. Бюджет процессы этаплары

1. Авыл жирлеге бюджет процессы тубәндәге этапларны үз эченә ала:
  - авыл жирлеге һәм аның икътисады тармакларының социаль-икътисадый үсеш фаразларын эшләү, жыелма финанс балансын өзөрләү;
  - жирлек бюджеты проектын төзү;
  - жирлек бюджеты проекты һәм жирлек бюджеты үтәлеше турында отчет буенча ачык тыңлаулар үткәру;
  - жирлек бюджетын карау һәм раслау;
  - жирлек бюджетының үтәлеше;
  - тиешле елга бюджет турындағы карага үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
  - жирлек бюджеты үтәлеше турындағы хисапны раслау;
  - бюджет үтәлеше турында еллық хисапка тышкы тикшерү уздыру.
2. Муниципаль финанс контроле бюджет процессының барлық этапларында гамәлгә ашырыла.
3. Бюджет һәм салым сәясәте өлкәсендә жирлек Советы карарлары проектлары билгеләнгән тәртиптә ачык бәйсез экспертиза узарга тиеш.

Статья 6. Бюджет процессында катнашучылар

1. Авыл жирлеге бюджет процессында катнашучылар булып торалар:
  - авыл жирлеге Советы;
  - авыл жирлеге башкарма комитеты;
  - бюджет акчаларын баш бүлүчеләр;
  - бюджет акчаларын бүлүчеләр;
  - казначылык органдары;
  - Россия Федерациисе законнандары, Татарстан Республикасы законнандары белән Бюджет, салым һәм башка вәкаләтләр йөкләнгән башка органдар;
  - бюджет акчаларын алучылар.

Статья 7. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. авыл жирлеге Советы:
  - бюджет проектын жирлек Советына керту тәртибен һәм вакытын, аны карау һәм раслау тәртибен, шулай ук жирлек бюджетын үтәү, аның үтәлешен контролдә тоту, аның үтәлеше турындағы хисапны раслау тәртибен билгели;
  - чираттагы финанс елы башланганчы жирлек бюджетын карый һәм раслый;
  - жирлек бюджеты үтәлеше турында отчет раслый;

- агымдагы елга жирлек бюджеты түрүндагы каарга үзгөрешләр һәм өстәмәләр кертә;

- алдан, агымдагы һәм киләсе финанс контролен гамәлгә ашыра;

- салымнар һәм жыемнар түрүнда Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле салымнарны һәм жыемнарны билгели, үзгәртә һәм юкка чыгара;

- жирле салымнар буенча салым ташламаларын, аларны куллану нигезләрен һәм тәртибен билгели;

- жирлекнең социаль-икътисади үсеш программаларын кабул итә;

- муниципаль милектәге мәлкәт белән идарә итү һәм идарә итү тәртибен, шулай ук район бюджетына аны кулланудан кергән табыш юнәлешләрен билгели;

Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнмәгән муниципаль бурый китабына кертелүче мәгълүмат составын билгели;

- максатчан бюджет фондлары акчаларын тоту тәртибен билгели;

- муниципаль бурый хәзмәт курсәту тәртибен раслый;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, авыл жирлеге Уставы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- авыл жирлеге бюджет, салым һәм бурый сәясәтен билгели;

- башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

2. авыл жирлеге башкарма комитеты:

- жирлек Советы каравына кирәклे документлар һәм материаллар белән жирлек бюджеты проектын кертә;

- жирлек Советы каравына жирлек бюджеты үтәлеше түрүндагы хисап проектын кертә;

- жирлек Советы каравына жирлек бюджеты түрүндагы каарга үзгөрешләр һәм өстәмәләр керту түрүнда каар проекtlарын кертә;

- жирлек бюджеты үтәлешен тәэммин итә;

- жирле салымнарны һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү, юкка чыгару буенча хокукый актлар проектларын, жирле салымнар буенча салым ташламаларын керту һәм юкка чыгару буенча тәкъдимнәр әзерләүне оештыра;

- авыл жирлекенең социаль-икътисади үсеш программын төзүне оештыра;

- муниципаль бурый кенәгәсен алып бару тәртибен раслый;

- муниципаль бурый белән идарә итә;

- бюджет қытлыгын эчке финанслау чыганаклары администраторы сыйфатында муниципаль эчке бурый алулар алып бара, кредит килешүләре һәм кредитларны жәлеп итү өчен шартнамәләр тәзи, муниципаль берәмлек исеменнән жирлек бюджеты түрүндагы каарда тиешле елга билгеләнгән чикләрдә муниципаль гарантияләр бирә;

- авыл жирлеге жирлек бюджеты акчаларын кире кайтару нигезендә, бюджет инвестицияләре бирү түрүндагы килешүләр тәкъдим итә;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, авыл жирлеге Уставы нигезендә башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

3. Бюджет акчаларын алучы:

- бюджет акчаларын алу хокукын раслаучы гаризалар яки башка документлар тапшыра;

- максатчан билгеләнеше нигезендә бюджет акчаларын нәтижәле файдалануны тәэммин итә;

- кире кайтару нигезендә алынган бюджет акчаларын үз вакытында һәм тулы күләмдә кайтарырга һәм түләү нигезендә бирелгән бюджет акчаларыннан файдаланган өчен түләү кертергә тиеш;

- обязан своевременно представлять отчеты и иные сведения об использовании бюджетных средств.

4. Жирле бюджетка керемнәр администраторы:

- жирлек бюджетына түләүләрнең дөреслеген, тулылыгын һәм вакытында түләнүен контрольдә тота;

- жирлек бюджетына түләүләр буенча пеняларны һәм штрафларны исәпли, исәпкә ала һәм түләттерә;
- район бюджетына артык түләнгән (алынган) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны кире кайтару (зачет) турында каарлар кабул итә.

Жирлек бюджетына керемнәрнең администраторлары булып дәүләт хакимиите органнары, жирле үзидарә органнары, бюджеттан тыш дәүләт фондлары идарәсе органнары, Россия Федерациясе Үзәк банкы, шулай ук билгеләнгән тәртиптә исәп-хисапның дөреслеген, тулылығын һәм үз вакытында түләүнен дөреслеген, исәп-хисап ясауны, исәпкә алуны, артык түләнгән (алынган) түләүләрне, пеняларны һәм алар буенча штрафларны кире кайтару (зачет) турында каарлар кабул итүне һәм кабул итүне гамәлгә ашыручи дәүләт хакимиите органнары һәм жирле үзидарә органнары санала.

Статья 8. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет һәм салым законнары нигезендә формалаша.

Статья 9. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Чираттагы финанс елында жирлек бюджетыннан финансслана:

- жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары һәм үз керемнәре исәбеннән үз керемнәре, чыгымнары исәбеннән - Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре, Россия Федерациясе законнары, шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә үтәлеше чираттагы финанс елында булырга тиешле федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен чикләү белән бәйле чыгым йөкләмәләре;

2. Авыл жирлеге, федераль дәүләт хакимиите органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиите органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Статья 10. Муниципаль заказ

1. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар ташуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин иту өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт система турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Товар китерү, эшләр башкару һәм хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль заказ, жирлек бюджеты акчалары исәбеннән түләнелә.

Статья 11. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Өлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

Статья 12. Жирлеклэр бюджетларына район бюджетыннан субсидиялэр

1. Район Советы каарларында каалган очракларда һәм тәртиптә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә жирлеклэр бюджетларына район бюджетыннан субсидиялэр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда курсәтелгән субсидиялэр бирунен максатлары һәм шартлары район Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган жирле администрациялэр арасында килешүләр белән билгеләнә.

Статья 13. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасының тиешле законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы каарларында каалган очракта һәм тәртиптә район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл иту вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар да бирелергә мөмкин.

Статья 14. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр

1. Акча йөкләмәләре буенча жирлек алдындагы бурыч булып акча средстволары суммасы тора, аны жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә билгеле бер датага түләргә тиеш.

2. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр районның финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән тәшерү һәм исәпкә алу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каалган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) исәпкә алу, шулай ук курсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93² статьясындағы 4 пунктында курсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 93² статьясындағы 5 пунктында курсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр дә килешү белән башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счетына күчерү датасыннан үтәлгән дип санала.

Статья 15. Жирлек бюджетында каармаган чыгымнарны финанслау

1. Жирлек бюджеты чыгымнарының яңа тәрләрен финанслау яисә жирлек бюджеты чыгымнарының гамәлдәге тәрләрен финанслау чираттагы финанс елы башыннан ук, жирлек бюджеты турындагы кааррага кертелгәндә йә агымдагы елда жирлек бюджеты турындагы кааррага тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң, жирлек бюджетының аерым статьялары буенча чыгымнар кимегәндә һәм (яисә) жирлек бюджеты турындагы кааррага тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң гына башкарыла ала.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы каарда (кушымта рәвешендә) гамәлләре чираттагы финанс елына һәм план чорына юкка чыгарыла яисә туктатыла торган норматив-хокукый актлар (статьяларның, аерым пунктларның, пунктчаларның, абзацларның) исемлеге курсәтелә.

Норматив-хокукий актны тормышка ашыру өчен чыгымнар өлешчә (тулы күләмдә түгел) финанслау чыганакларына бюджет турында тиешле каарда тәэммин ителгән очракта, жирлек бюджеты турынdagы каарда норматив актны финанслауның кайсы өлешендә карапмаган булуы күрсәтелә..

3. Әгәр хокукий актлар жирлек бюджеты турында каарда карапмаган бюджет йөкләмәләрен билгеләсә, жирлек бюджеты турында каар кулланыла.

4. Әгәр жирлек бюджетын үтәү барышында жирлек бюджеты керемнәренең күләме тиешле елга бюджет турынdagы каарда билгеләнгән суммалардан артык артса, өстәмә керемнәр беренче чиратта тиешле елга бюджетта финанслау чыганаклары белән тәэммин ителмәгән яисә өлешчә тәэммин ителмәгән норматив актларда карапган чыгымнары финанслауга жибәрелә (тулы күләмдә түгел).

Статья 16. Жирлек бюджеты дефициты

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кабул ителгән очракта, жирлек бюджеты турында тиешле каар белән жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары расланы.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кабул ителгән очракта, жирлек бюджеты турынdagы тиешле каарда жирлек бюджеты чыгымнарын финанслау чыганакларыннан жирлек бюджеты чыгымнарын финанслау өчен жирлек бюджеты чыгымнарын жәлеп итү карапырга мөмкин.

2. Жирлек бюджетының агымдагы чыгымнары жирлек бюджеты турынdagы каар белән расланган жирлек бюджеты керемнәре күләменнән артып китә алмый.

3. Жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмыр торган кертемнәрнең һәм (яисә) түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәреннән керемнәрнең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең расланган еллык гомуми күләменең 10 процентыннан артмаска тиеш.

4. Әлеге пунктның 2-3 пунктларында билгеләнгән чик күрсәткечләрне үтәү шулай ук жирлек бюджеты үтәлеши турынdagы хисап күрсәткечләре буенча финанс елы өчен тәэммин ителергә тиеш.

Статья 17. Жирлек бюджетында карапмаган чыгымнарын финанслау

1. Жирлек бюджеты чыгымнарының яңа тәрләрен финанслау яисә жирлек бюджеты чыгымнарының гамәлдәге тәрләрен финанслау чираттагы финанс елы башыннан ук, жирлек бюджеты турынdagы каарга кертелгәндә йә агымдагы елда жирлек бюджеты турынdagы каарга тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң, жирлек бюджетының аерым статьялары буенча чыгымнар кимегәндә һәм (яисә) жирлек бюджеты турынdagы каарга тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң гына башкарыла ала.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турынdagы каарда (кушымта рәвешендә) гамәлләре чираттагы финанс елына һәм план чорына юкка чыгарыла яисә туктатыла торган норматив-хокукий актлар (статьяларның, аерым пунктларның, пунктчаларның, абзацларның) исемлеге күрсәтелә.

Норматив-хокукий актны тормышка ашыру өчен чыгымнар өлешчә (тулы күләмдә түгел) бюджет турынdagы каарда финанслау чыганаклары белән тәэммин ителгән очракта, жирлек бюджеты турынdagы каарда норматив актны финанслауның кайсы өлешендә карапмаган булуы күрсәтелә.

3. Хокукий актлар жирлек бюджеты турында каарда карапмаган бюджет йөкләмәләрен билгеләсә, жирлек бюджеты турында каар кулланыла.

4. Әгәр жирлек бюджеты үтәлеши барышында жирлек бюджеты керемнәренең тиешле елга бюджет турынdagы каарда билгеләнгән суммадан артыграгы күләме арта бара икән, беренче чиратта өстәмә керемнәр тиешле елга бюджетта финанслау чыганаклары белән тәэммин ителмәгән яисә өлешчә (тулы

куләмдә түгел) тәэммин ителмәгән норматив актларда каралган чыгымнарны финанслауга жибәрелә.

Статья 18. Муниципаль унитар предприятиеләрнең, бюджет учреждениеләренең өченче затлардан бурыч алулары

1. Бюджет учреждениеләре кредит оешмаларыннан, башка юридик, физик затлардан, Россия Федерациясе бюджет системаһы бюджетларыннан кредит (заем) алырга хокуклы түгел.
2. Муниципаль унитар предприятиеләр үз бурычларын жирлек Башкарма комитетында өченче затлардан мәжбүри рәвештә килештерәләр.

2 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

Статья 19. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын төзү-жирлек Башкарма комитетының аерым бурычы.
2. Жирлек бюджеты проектын төзү алдыннан жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразын эшләү һәм бюджет, салым сәясәтенең төп юнәлешләрен эшләү күздә тотыла.

Статья 20. Жирлек бюджеты проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектын төзү тубәндәгеләргә нигезләнә:
- Россия Федерациясе Президентының Бюджет юлламасына;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

Статья 21. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы кимендә өч ел вакыт әчендә эшләнә.

Статья 22. Бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре

1. Жирлек Советы тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенең өстенлекле юнәлешләре һәм юнәлешләре билгеләнә.

Статья 23. Финанс ресурслары балансы

1. Финанс ресурслары балансы жирлек территориясендә районның һәм хужалык итүче субъектларның барлык керемнәре һәм чыгымнары балансын тәшкил итә.

Финанс ресурслары балансы, жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы нигезендә, узган ел өчен финанс ресурсларының хисап балансы нигезендә төzelә һәм жирлек бюджетын төзү өчен нигез булып тора.

Статья 24. Ведомство һәм озак сроклы максатчан программалар

1. Озак сроклы максатчан программалар жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан эшләнә һәм раслана.

Озак вакытлы максатчан программалар исемлеген формалаштыру Россия Федерациясенең социаль-икътисади үсеш фаразы һәм Нурлат муниципаль районының социаль-икътисади үсеш фаразлары һәм әлеге фаразлар нигезендә билгеләнә торган ёстенлекләр нигезендә жирлек башкарма комитеты тарафыннан тормышка ашырыла.

2. Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин.

Статья 25. Жирлек бюджеты турында карап проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләр составы

1. Жирлек бюджеты турындагы карап проектында жирлек бюджетының төп характеристикалары булырга тиеш.

Жирлек бюджетының төп характеристикаларына керемнәренең гомуми күләме, чыгымнар һәм жирлек бюджеты кытлыгы керә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карап проектында шулай ук жирлек бюджетының төркем, төркемчәләр һәм Россия Федерациясе бюджетларының керемнәр классификациясенең статьялары буенча фаразлана торган керемнәре күрсәткечләре дә бар.

3. Жирлек бюджеты карапы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

бюджет керемнәренең баш администраторлары исемлеге;

бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары;

бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына чыгымнар классификациясенең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча бүлү;

гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлдерелгән бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансферлар күләме;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлеге;

муниципаль эчке бурычның индикаторы чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, муниципаль гарантияләр буенча бурычның индикаторы чиген күрсәтеп;

бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм чыгымнар төрләре буенча бүлү;

бюджет законнары актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр.

4. Жирлек бюджеты турындагы карап проектында муниципаль бурычның түбәндәге характеристикалары билгеләнергә тиеш: жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары, Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына муниципаль бурычның индикаторы чиге, шулай ук әлеге Нигезләмәдә каралган башка чик күрсәткечләр, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләренең индикаторы күләмнәрен күрсәтеп, билгеләнергә тиеш.

5. Авыл жирлеге бюджеты турындагы карап проектында чыгымнар составында чираттагы финанс елыннан артып киткән вакытка салым кредитлары бирү лимитлары билгеләнергә тиеш.

Статья 26. Жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта төзелә торган документлар һәм материаллар

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзу максатларында түбәндәге документлар һәм материаллар әзерләнергә тиеш:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразы;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнен социаль-икътисади үсеш фаразы;

2. Жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта чираттагы финанс елына тубәндәгеләр төзелә:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына адреслы инвестиция программы;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты қытлыгын каплау өчен каралган авыл жирлегенең муниципаль бурыч структурасы һәм муниципаль эчке бурыч алулар программы;

- бирелгән салым ташламаларыннан жирлек бюджеты югалтуларын бәяләү;

- агымдагы финанс елына жирлек бюджеты үтәлешенә бәя;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә каралган башка документлар һәм материаллар.

Статья 27. Жирлек бюджеты проектын төзу тәртибе

1. Жирлек бюджеты проектын төзу тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә нигезендә жирлекнен башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

3 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН КАРАУ һәМ РАСЛАУ

Статья 28. Жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проектын керту

1. Жирлек башкарма комитеты жирлек Советы каравына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында каар проектын 15 ноябрьдән дә соңга калмыйча тубәндәге документлар һәм материаллар белән бергә кертә:

чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенен үтәнәшләре;

агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнен социаль-икътисади үсешенен якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында районның социаль-икътисади үсешенен көтелгән нәтижәләре;

чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнен социаль-икътисади үсеш фаразы;

чираттагы финанс елына һәм план чорына районның берләштерелгән бюджетының тәп характеристикалары фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, дефицит (профицит);

бюджет проектына анлатма язы;

методикалар (методикалар проектлары) һәм бюджетара трансферларны бүлүне исәпләү;

чираттагы финанс елы ахырына һәм план чорының һәр ел ахырына муниципаль бурычның ин югары чиге;

чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программы проекты;

чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль гарантияләр программалары проектлары;

агымдагы финанс елына бюджет үтәлешен бәяләү;

бюджет законнары актларында каралган башка документлар һәм материаллар.

2. Жирлек бюджеты турындагы каар проектын керту алдыннан жирлек Советына салымнар һәм жыемнар турындагы каарларның проектларын керту һәм аларны үзгәрту турында каарлар проектларын керту зарур.

4 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ҮТӘЛЕШЕ

Статья 29. Жирлек бюджеты үтәлеше нигезләре

1. Авыл жирлеге территориясендә жирлек бюджетының казначылык үтәлеше билгеләнә.

Жирлек бюджетының үтәлеше жирлек башкарма комитеты тарафыннан тәэммин ителә.

2. Жирлек бюджеты касса бердәмлеке һәм чыгымнар ведомствога буйсынуында башкарыла.

Статья 30. Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы

1. Жирлек бюджетының үтәлеше бюджет язмасы нигезендә башкарыла.

2. Бюджет язмасы Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының функциональ һәм икътисадый классификацияләре нигезендә жирлекнен расланган бюджеты нигезендә бюджет акчаларын бүлүчеләр һәм алучылар буенча бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан төzelә.

3. Бюджет язмалары нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнен жыелма бюджет язмасы төzelә.

Статья 31. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлешен күздә tota:

- жирлек бюджетының бердәм счетына керемнәрне күчерү һәм күчерү;

- жирлек бюджетына артык түләнгән керем суммасын кире кайтару;

- жирлек бюджеты керемнәрен исәпкә алу һәм жирлек бюджеты керемнәре турында хисап төзу.

Статья 32. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча төп этаплары

1. Жирлек бюджеты чыгымнар буенча, эзлекле рәвештә тормышка ашырыла торган санкция һәм финанслау процедуralарын үтәп, жирлек бюджетының бердәм счетында бюджет акчаларының фактта булуы чикләрендә үтәлә.

Жирлек бюджеты чыгымнарын башкарғанда санкцияләүнен төп этаплары булып торалар:

бюджет язмасын төзу һәм раслау;

бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамәләрне баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм бюджет акчаларын алучыларга житкерү, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм бюджет учреждениеләренә керемнәр һәм чыгымнар сметаларын раслау;

бюджет йәкләмәләре лимитлары турында хәбәрнамәләрне баш бүлүчеләргә, бюджет акчаларын алучылар һәм аны бүлүчеләргә житкерү һәм раслау;

бюджет акчаларын алучылар тарафыннан акчалата йәкләмәләрне кабул иту; акчалата йәкләмәләрне үтәүне раслау һәм тикшерү.

Финанслау процедурасы бюджет акчаларын тотудан гыйбарәт.

Статья 33. Бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамә

1. Жирлек бюджетыннан бюджет ассигнованиеләре күләме бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләргә житкерелә.

Бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамә жирлек бюджеты чыгымнарын һәм түләүләрне гамәлгә ашыру буенча бюджет йәкләмәләрен кабул иту хокуқын бирми.

Бюджет ассигнованиеләре турында хәбәрнамәләрдә житкерелгән бюджет ассигнованиеләре күләмнәрен үзгәрту Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы белән билгеләнгән вәкаләтләр кысаларында гамәлгә ашырыла.

Бюджет акчаларын алучылар бюджет ассигнованиеләренең үзгәрүе турында 15 көн эчендә хәбәрнамәләр алыша тиеш.

Статья 34. Бюджет йөкләмәләренең лимитларын раслау

1. Бюджет йөкләмәләренең лимиты - бюджет акчаларын баш бүлүче, бүлүче һәм алучы өчен өч айдан да артмаган чорга билгеләнә һәм раслана торган бюджет йөкләмәләре күләме.

2. Бюджет йөкләмәләренең лимитлары бюджет акчаларын алучыларның һәм бүлүчеләрнең барысына да гамәлдә булган чоры башланырга 5 көннән дә соңға калмыйча житкерелә.

3. Бюджет акчаларын алучыларның чыгымнарны һәм түләүләрне гамәлгә ашыру буенча акчалата йөкләмәләрне кабул итүгә хокуклары күләме бюджет йөкләмәләре лимитлары белән билгеләнә.

Бюджет акчаларын алучылар товар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) белән тәэммин итүче белән килешүләр төзү юлы белән бюджет йөкләмәләре лимитларын һәм керемнәр һәм чыгымнар сметасын аларга житкерелгән чикләрдә чыгымнарны һәм түләүләрне гамәлгә ашыру буенча акчалата йөкләмәләрне кабул итәргә һәм алар нигезендә чыгымнарны һәм түләүләрне башкару өчен түләү һәм башка документлар төзөргә хокуклы.

Статья 35. Жирлек бюджетыннан бюджет ассигнованиеләрен үзгәртү

1. Бюджет ассигнованиеләре турыйнагы хәбәрнамәдә житкерелгән бюджет ассигнованиеләре турыйнагы хәбәрнамәдә күрсәтелгән белән чагыштырганда, үзгәртү, жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү нәтижәсендә, башкарлырыгра мөмкин яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә бюджет акчаларын баш бүлүче тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Статья 36. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү

1. Әгәр жирлек бюджетын үтәү барышында жирлек бюджеты керемнәренең яисә жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларыннан керемнәрнең күләме кимү күзәтелә икән, бу жирлек бюджеты тарафыннан расланган еллык билгеләнештәге чыгымнарны 10 проценттан да артмаган күләмдә финанслауга китерә, жирлекнең башкарма комитеты жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турыйнда Карап кабул итәргә һәм күрсәтелгән режим кертергә хокуклы.

2. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турыйнагы каарда күрсәтелгән режим кертелгән дата һәм жирлек бюджеты чыгымнарын киметү күләме күрсәтелергә тиеш. Шул ук вакытта бюджет ассигнованиеләрен қыскарту бюджет акчаларын баш бүлүченең һәрберсе буенча еллык билгеләнешләрнең 10 проценттан артыгын тәшкил итәргә тиеш түгел.

3. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турыйнда бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга хәбәр итү аны гамәлгә кертү датасына кадәр 15 көннән дә соңға калмыйча башкарыла.

4. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын кертү турыйнагы каарига нигезендә, бюджет йөкләмәләренең кулланылмаган лимитлары қыскартыла.

5. Жирлек бюджеты чыгымнарын киметү режимын гамәлдән чыгару, жирлек бюджеты чыгымнарын киметү күләмен үзгәртү Башкарма жирлек тарафыннан башкарыла.

Статья 37. Жирлек бюджеты чыгымнарын 10 проценттан да күбрәк киметү

1. Әгәр жирлек бюджетын үтәу барышында жирлек бюджеты керемнәренең яисә жирлек бюджеты кытлығын финанслау чыганакларыннан керемнәрнең қуләме кимү құзәтелә икән, бу жирлек бюджеты тарафыннан расланған еллық билгеләнештәге чыгымнарны 10 проценттан артықка финанслауны тулысынча финанслауга китерә, жирлек башкарма комитеты жирле Советка ағымдагы финанс елына жирлек бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карап проектын кертә.

2. Жирлек советы әлеге карап проектын керткөннән соң 15 көн эчендә чираттан тыш тәртиптә карый.

3. Әгәр жирлек бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карап проекты 15 көн эчендә кабул ителмәсә, алга таба мәсъәлә буенча карап кабул ителгәнчә, жирлек бюджеты турындағы карапда башкасы караптамаған булса, жирлек башкарма комитеты жирлек бюджеты чыгымнарын пропорциональ киметүгә хокуклы.

Статья 38. Жирлек бюджетын үтәгендә фактта алынған жирлек бюджеты турында карап белән өстәмә расланған табышлардан файдалану

1. Жирлек бюджетын үтәгендә жирлек бюджеты турындағы карап белән расланғаннан артық фактта алынған керемнәр, жирлек бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертмичә генә, жирлек бюджеты дефициты қуләмен киметүгә һәм жирлек бюджетының бурыч йөкләмәләрен киметүче түләүләргә жибәрелә. Шул ук вакытта өстәмә бюджет язмасы әзерләнә һәм расланы.

2. Кирәк булган очракта, әлеге пункттың 1 пункттында күрсәтелгән максатларга өстәмә табышларны жибәрергә, йә көтелгән факттагы керемнәр расланған еллық билгеләнешләрдән 10 процентка арткан очракта, жирлек бюджеты турындағы карап белән расланған ассигнованиеләрдән артық финанслау жирлек бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр һәм өстәмәләр керткөннән соң гамәлгә ашырыла. Жирлек бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындағы карап авыл жирлеге Советы тарафыннан квартал (ярты еллық) бюджеты үтәлеше нәтижәләре буенча кабул ителә, анда әлеге арттырып жибәрелгән.

3. Авыл жирлеге бюджеты турындағы карапта үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындағы карап проекты өстәмә керемнәр алу белән бәйле рәвештә жирлек Советына Башкарма комитет тарафыннан кертелергә тиеш, ул аны 15 көн дәвамында чираттан тыш тәртиптә карый. Әгәр карап проекты 15 көн эчендә кабул ителмәсә, жирлек башкарма комитеты барлық юнәлешләр буенча да жирлек бюджеты чыгымнарын тигез индексацияләүне, жирлек бюджеты дефицитын киметкөннән һәм бурыч йөкләмәләрен түләгәннән соң башкарырга хокуклы.

Статья 39. Бюджет ассигнованиеләрен күчерү

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчегә бүлеп бирелгән бюджет ассигнованиеләре Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарын функциональ классификацияләүнән бүлекләре, бүлекчәләре һәм максатчан статьялары һәм чыгымнар төрлөре арасында бюджет акчаларын баш бүлүчегә бүлеп бирелгән бюджет ассигнованиеләренең 10 проценты чикләрендә күчерелергә мөмкин.

Бюджет ассигнованиеләрен күчерү турында бюджет йөкләмәләре лимитларын житкергәндә хәбәр ителә.

2. Бюджет акчаларын баш бүлүче, үз компетенциясе кысаларында бюджет акчаларын алучылар арасында бюджет ассигнованиеләрен бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләренең 5 проценттан да артмаган қуләмдә күчерергә хокуклы.

Бюджет акчаларын бұлұчеләр, аларның үзгәрүе турында карап кабул ителгән көннөн соң 15 көн әчендә, бюджет ассигнованиеләре үзгәрүе турында хәбәрнамәне алдагы барлық бұлұчеләргә һәм алушыларга житкерергә тиеш.

Статья 40. Бюджет ассигнованиеләрен үзгәртүне чикләу

1. Финанс елына исәпләгендә бюджет ассигнованиеләре күләме бюджет язмасы һәм җирлек бюджеты турынdagы карап белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләменнән 10 проценттан да артмаган күләмдә аерылырга мөмкин.

2. Бюджет ассигнованиеләре күләме бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләмнәреннән, расланган бюджет ассигнованиеләренең 15 процентыннан да артмаган күләмдә аерылырга мөмкин.

Статья 41. Җирлек бюджеты чыгымнарын блоклау

1. Җирлек бюджеты чыгымнарын блоклау җирлек бюджеты үтәлешенең теләсә кайсы этабында очрактарда башкарыла:

- әгәр бюджет ассигнованиеләре җирлек бюджеты турынdagы карап нигезендә билгеләнгән таләпләрне баш бұлұче, эш бирүче, бюджет акчаларын алушы тарафыннан башкарылған очракта бүленеп бирелгән булса, ләкин бюджет йөкләмәләре лимитларын төзү яисә кабул ителгән бюджет йөкләмәләрен раслау вакытына бу шартлар үтәлмәгән очракта;

- бюджет акчаларын максатчан кулланмау фактларын ачыклау.

2. Чыгымнарны блокировкалау турынdagы карап бюджет акчаларын баш бұлұченең яки бюджет акчаларын башка алушының үтенечнамәсе буенча чыгымнарны блоклауга кiterгән соңғы шартларны үтәгәннән соң гына юкка чыгарыла.

Статья 42. Бюджет йөкләмәләренең лимитларын үзгәрту

1. Бюджет йөкләмәләренең лимитларын үзгәрту түбәндәге очрактарда мөмкин:

- бюджет ассигнованиеләре үзгәрешләре;

- чыгымнарны блокировкалау;

- билгеләнгән бюджет йөкләмәләренең лимитларын үтәүне кичектерү.

2. Бюджет акчаларын баш бұлұчеләр бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет йөкләмәләренең үзгәртелгән лимитлары гамәлдә булған чорга 5 көннән дә соңға калмыйча үзгәртергә тиеш.

Статья 43. Җирлек бюджеты үтәлеше турында бюджет исәбе һәм хисап

1. Җирлек бюджетын үтәу барышында башкарыла торған барлық керемнәр, дефицитны финанслау чыганаклары, җирлек бюджеты чыгымнары, шулай ук операцияләр бюджет исәбенә алынырга тиеш.

2. Җирлек бюджеты үтәлеше турынdagы хисап оператив, квартал саен, ярты еллық һәм еллық булырга мөмкин.

Жирлек бюджеты үтәлеше турынdagы хисапларның бердәм методологиясе Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

Жирлек бюджеты үтәлеше турынdagы еллық хисап җирлек Советы тарафыннан расланырга тиеш.

Статья 44. Бюджет елы тәмамлануы

1. Финанс елы 31 декабрьдә тәмамлана.

2. Бюджет йөклөмөләренең лимитлары 31 декабрьдә ғамәлдән чыга.
3. 25 декабрьдән соң акчалата йөклөмөләрне кабул итү рөхсәт ителми.
- Муниципаль берәмлек кабул ителгән һәм расланган акчалата йөклөмөләрне елның соңы эш көненә кадәр түләргә тиеш.
4. Бюджет учреждениеләре тарафыннан эшкуарлық эшчәнлегеннән алынган һәм 31 декабрьгә файдаланылмаган акчалар шул ук суммаларда тиешле бюджет учреждениеләренә яңа ачылган шәхси счетларга күчерелә.
5. Кабул ителгән акча йөклөмөләре буенча операцияләр тәмамланганнын соң, жирлек бюджетының бердәм счетында калган акчалар Чираттагы финанс елы башына калган акчалар сыйфатында исәпкә алынырга тиеш.

Статья 45. Бюджет хокук бозулары өчен җаваплылык

1. Авыл жирлеге бюджет хокук бозулары өчен җаваплылык Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган нигезләр һәм рәвешләр буенча башкарыла.